

DÉL-AFRIKAI KÖZTÁRSASÁG

1. Az ország társadalmi-gazdasági helyzete, bilaterális kapcsolatok

1.1. Általános információk (földrajz, népesség, államforma, fő vallási, kulturális, nyelvi specialitások, életszínvonal, főbb városok, stb.)

Hivatalos megnevezés	Dél-Afrikai Köztársaság
Államforma	Köztársaság
Főváros	Pretoria
Terület	1.219.912 km ²
Népesség	48.782.756 (2008)
Nemzetiségi megoszlás	fekeete 79 százalék, fehér 10 százalék, egyéb (ázsiai) 11 százalék
Vallási megoszlás	zion keresztény 11 százalék, pünkösdista 8 százalék, katolikus 7 százalék, methodista 7 százalék, anglikán 4 százalék, egyéb 64 százalék
Hivatalos nyelv	afrikaans, angol
Klíma	félsivatagi, szubtrópusi, mérsékelt
Államfő	Jacob Gedleyihlekisa ZUMA
Miniszterelnök	Jacob Gedleyihlekisa ZUMA
Hivatalos pénznem (kód)	ZAR
Jelentősebb városok	Cape Town, Port Elizabeth, Kimberley, Durban, Johannesburg, Pretoria

1.2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Dél-Afrika főbb gazdasági mutatói

Megnevezés		2006	2007	2008
A GDP értéke folyó áron	Milliárd USD	250	275	300
A GDP növekedése változatlan áron	%	5,5	5,0	3,7
Az egy főre jutó GDP folyó áron	Ezer USD/fő	5,0	5,2	6,1
Az infláció	%	4,0	6,4	11,3
Munkanélküliségi ráta	%	25,6	24,2	21,7
Folyó fizetési mérleg egyenlege	Milliárd USD	-12,7	-20,1	-20,7
Költségvetés egyenlege a GDP %-ában	%	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: CIA The World Factbook

Az ország gazdasága hosszú ideig elszigetelten fejlődött (olaj-, fegyver-, nukleáris embargó, pénzügyi bojkott stb.), és ahol másképpen nem volt lehetséges, önellátásra tért át. A Dél-afrikai Köztársaság mára jelentős ipari hatalommá vált. Élvonalbeli technikai és tudományos szintet képvisel a távközlésben, a repülőgépgyártásban, a rakétatechnikában, a nukleáris energetikában, a bányászatban és az orvostudományban. Modern infrastruktúrával rendelkezik.

Az ország GDP-je folyamatosan növekszik, az elmúlt években évente mintegy 4-5 százalékkal fejlődött. A mezőgazdasági termelés adja a GDP 3,4 százalékát, az ipar 30,3 százalékát, a szolgáltatás szektor 65,3 százalékát. Az aktív keresőképesekek 9 százalékát a mezőgazdaság, 26 százalékát az ipar, 65 százalékát a szolgáltatások foglalkoztatják. Komoly sikernek könyvelhető el, hogy az évek óta rendkívül magas inflációt 2006-ban 4 százalékra sikerült leszorítani, de 2008-ban ismét emelkedett (11,3 százalékra). Problémát jelent viszont a munkanélküliség magas szintje. Az államháztartás hiánya a GDP 30 százaléka, a nemzetközi tartalékai meghaladják a 33 milliárd USD-t, a külső adóssága 45 milliárd USD-re tehető. 2008-ban a bruttó állóeszköz-felhalmozás a GDP 20 százalékát tette ki, a folyó fizetési mérleg hiánya 20,7 milliárd USD-t képviselt. Belföldi FDI állománya közel 100 milliárd USD, míg a külföldön realizálté 57 milliárd USD.

A mezőgazdaság fontosabb terményei: kukorica, cukornád, trópusi gyümölcs, marhahús, tejtermékek, fa, bor (ez utóbbi esetében a világ 8. legnagyobb termelője). Az ipar fontosabb termékei: bányászat (világelső a platina, az arany és a króm kitermelésben), személyautó-összeszerelés, fémmegmunkálás, textilipar, vas- és acélárak, vegyi anyagok, műtrágya, hajó-javítás.

1.3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek, főbb import termékek

Dél-Afrika külkereskedelmi forgalma

		2006	2007	2008
Export	Milliárd USD	25,6	71,5	81,4
Import	Milliárd USD	59,1	76,6	87,3

Forrás: CIA The World Factbook

Fontosabb exportcikkek: arany, gyémánt, platina, egyéb ásványkincsek, gépek és berendezések. Az export főbb irányai: USA (11 százalék), Németország (8 százalék), Kína (7 százalék), Hollandia (5 százalék). Főbb importcikkek: gépek és berendezések, vegyi anyagok, kőolajtermékek, tudományos műszerek, élelmiszer. Főbb import piacok:

Németország (11 százalék), Kína (10 százalék), Spanyolország (8 százalék), USA (7 százalék) USA (8 százalék), Japán (6 százalék).

Dél-Afrika négyéves tárgyalássorozat után, 1999-ben aláírta az Európai Unióval a szabad kereskedelemről, a fejlesztésről és az együttműködésről - Trade, Development and Cooperation Agreement (TDCA) - szóló megállapodást. A dokumentum a szabad kereskedelem megteremtéséhez 12 éves átmeneti időszakot, valamint a dél-afrikai fél javára aszimmetrikus rendelkezéseket fogalmaz meg és a kétoldalú áruforgalomban részt vevő termékek mintegy 90 százalékát érinti. A TDCA-t 2000-tól alkalmazták, de teljes érvényű 2004-ben lett. Jelenleg folyik a TDCA átdolgozása (újabb kereskedelmi liberalizáció majd szabad kereskedelem, a szolgáltatási szektorban és a pénzügyek terén történő együttműködés, stb.). 2007-ben Dél-Afrika teljes külkereskedelmi forgalmából az EU közel 40 százalékkal részesedett (EU kivitel értéke: 20,5 milliárd euró; EU behozatal értéke: 20,9 milliárd euró). Az EU évi 125 millió eurós támogatásban részesíti a Dél-afrikai Köztársaságot (demokratikus intézményrendszer erősítése, szegénység enyhítése).

Dél-Afrika tagja a WTO-nak, aktív résztvevő a COMESA (Common Market for Eastern and Southern Africa) és a SADC (South African Development Community), valamint a South African Customs Union (SACU) regionális gazdasági tömörülésekben.

1.4. Tőkeáramlás, statisztika, főbb partnerek

Dél-Afrikába évente 0,5-1,0 milliárd USD működő tőke áramlik. Főbb befektetők az EU és USA. Az EU működő tőkebefektetései állománya meghaladja a 44 milliárd eurót.

1.5. Magyar és a fogadó ország bilaterális kapcsolatai, külkereskedelem, tőkeáramlás

A magyar – dél-afrikai külkereskedelem áruszerkezete (Millió USD)

Árufőcsoportok	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Összesen	394,1	285,8	16,5	17,8	+377,5	+268,0
Élelmiszer, ital, dohány	1,1	1,0	0,1	0,2	+1,0	+1,0
Nyersanyagok	0,7	0,7	0,3	0,3	+0,4	+0,4
Energiahordozók	0,0	0,1	0,0	-	0,0	+1,0
Feldolgozott termékek	46,2	54,1	11,6	10,5	+35,5	+43,6
Gépek, gépi berendezések	346,1	229,9	4,5	6,8	+342,5	+223,1

Forrás: KSH

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2008-ban (%)

Árufőcsoportok	INDEX 2008/2007 (%)		MEGOSZLÁS (%)	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	72,5	178,4	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	90,9	200,0	0,4	1,1
Nyersanyagok	100,0	100,0	0,3	1,7
Energiahordozók	100,0	-	0,0	-
Feldolgozott termékek	117,1	99,1	18,9	59,0
Gépek, gépi berendezések	66,4	151,1	80,4	38,2

Forrás: KSH

A 2008. évi magyar kivitel tekintve a gépek és szállítóeszközök, az általános rendeltetésű ipari gépek és a híradástechnikai berendezések esetében történt jelentős visszaesés, míg behozatalunk esetében nőtték gép és szállítóeszköz-, irodagép-, híradástechnikai berendezés- és az általános rendeltetésű ipari gép vásárlásaink.

Az afrikai kontinensen az elmúlt években Dél-Afrika Magyarország legfontosabb gazdasági és kereskedelmi partnere lett, Afrikába irányuló kivitelünk csaknem egyharmadát adja. Forgalmunk döntő részét multinacionális cégek bonyolítják le. Kivitelünk főbb tételei: irodagépek és adatfeldolgozó berendezések, híradástechnikai és hangrögzítő berendezések, villamos gépek, közúti járművek, bútorok és fémtermékek. Behozatalunk főbb tételei: nemfémes ásványból készült termékek, híradástechnikai és hangrögzítő berendezések, villamos gépek és közúti járművek.

Jelenleg tárgyalásokat folytatunk a két ország közötti gazdasági együttműködési megállapodás létrehozásáról.

Legnagyobb dél-afrikai befektetők Magyarországon

Cégnév	Tevékenység
South African Breweries	sörgyártás
Anglo-American	papírgyártás
Ster-Kinekor	mozi építés
G5 Infrastructure Developments	útépítés, karbantartás

A Dél-afrikai Köztársaság az egyetlen olyan ország az egész afrikai kontinensen, ahonnan jelentősebb nagyságrendű, kb. 300 millió USD értékű tőkebefektetésre került sor Magyarországon.

1.6. Magyar export szempontjából perspektivikus ágazatok, termékcsoportok

Irodagépek és adatfeldolgozó berendezések, híradástechnikai és hangrögzítő berendezések, villamos gépek, közúti járművek, bútorok és fémtermékek, vegyi anyagok, tudományos műszerek, élelmiszerek, biotechnika.

Összeállította: Pálfi Erika